

BÖLÜM 22 — Bordroyu Yapan Kişi Yarın Gelmezse Maaşlar Yatar mı?

Konu: Yedekleme: Kritik Rol, Kesintisiz İzin ve Bilgi Kaybı

Bu derste kazanacağınız: Kritik rolleri belirler, yedeği gerçekten test eder, bilgiyi belgeye çevirir.

Bu bölümün özü

- İK Sırrı:** Bu ölçütlerle bakıldığında en kritik roller genellikle organizasyon şemasının **ortasında** çıkar: yıllardır aynı süreci yürüten bir uzman, tek başına müşteri portföyü taşıyan bir satışçı, belirli bir makineyi yalnızca kendisi ayarlayabilen bir usta. Şemaya bakarak yapılan yedekleme planları gerçek riski ıskalar.
- İK Sırrı:** Bir yedeğin hazır olup olmadığını anlamanın en ucuz ve en dürüst yolu, asıl kişinin **planlı iznidir**. İki haftalık kesintisiz bir izin döneminde rolü yedeğin yürütmesi; eksikleri ortaya çıkarır, yedeğe gerçek deneyim kazandırır ve asıl kişinin gerçekten dinlenmesini sağlar.
- İK Sırrı:** Süreç belgeleri "normal akışı" anlatır; oysa deneyimli çalışanı değerli kılan şey **istisnaları bilmesidir**. Doğru soru "bu işi nasıl yapıyorsunuz" değil, "**bu işte en son ne ters gitti ve ne yaptınız**"dır. Bu soruyla toplanan bilgi, prosedürlerin taşımadığı gerçek deneyimi kayda geçirir.
- İK Sırrı:** Bir konuyu gerçekten öğrenmenin en hızlı yolu, onu **başkasına öğretmektir**. Kurum içi eğitmenlik görevi verilen çalışanlar hem kendi bilgilerini derinleştirir hem eğitim maliyetini düşürür. Ayrıca terfi imkânının kısıtlı olduğu dönemlerde güçlü bir tanınma aracıdır. Tek şart: gönüllü olması ve iş yükünden sayılması.

Kırmızı çizgiler

- Kâğıt üzerinde yedek belirleyip hiçbir gelişim adımı tanımlamamak. Böyle bir plan, ayrılma gerçekleştiğinde işe yaramaz.

Çalışma tabloları

Etki / Zorluk	Düşük zorluk	Yüksek zorluk
Yüksek etki	İzle, yedek belirle	Öncelikli: yedek yetiştir + belgele
Düşük etki	Standart yönetim	Belgele, dış kaynak seçeneği

Düzey	Tanım
Hazır	Bugün devralabilir
1 yıl içinde hazır	Belirli gelişim adımlarıyla
2-3 yıl	Uzun soluklu gelişim
Yedek yok	Acil eylem

Uygulama	İşleyişi
Eşli çalışma	Kritik işlerde iki kişinin birlikte çalışması
Rotasyon	Belirli aralıklarla görev değişimi
İç eğitim	Deneyimlinin kendi alanını anlatması
Süreç belgeleri	Adım ve istisnaların yazılması
Devir dosyası	Her rolde güncel tutulan dosya
Emeklilik öncesi aktarım	Son yıl için planlı devir

Gösterge	Neyi gösterir
Yedeksiz kritik rol sayısı	Kurumsal risk
Test edilmiş yedek oranı	Planın gerçekliği
Belgelenmiş kritik süreç oranı	Bilgi kaybı riski
İç terfiyle doldurulan pozisyon oranı	Yetiştirmenin sonucu

Kuracağınız cümleler

"Şu an şu işler tek kişiye bağlı. O kişi bir hafta gelmezse şu şu durur. Talebim: her kritik iş için bir yedek belirleyelim ve yedeği planlı izin döneminde fiilen deneyelim. Maliyeti yok, sadece takvim gerekiyor."

Ödev — yarın sabah 09:00, 15 dakika

Ekibinizdeki işleri listeleyin ve yalnızca bir kişinin yapabildiklerini işaretleyin. İşaretli her satır, bir risk satırıdır.

Notlarım

